

T R E S C   Nr. 483 .

BANK WYPŁAT MIĘDZYNARODOWYCH, A KRYZYS ' SWIATOWY .	str.	1
KONIEC SOLIDARNOSCI FINANSOWEJ .	"	1
KEYNES O PRZYCZYNACH WYSOKICH ODSETEK OD KAPITAŁU.	"	2
SYTUACJA FINANSOWA ROLNICTWA W RUMUNJI .	"	4
SYTUACJA NA GIEŁDZIE NOWOJORSKIEJ .	"	6
NIEMIECKI KRYZYS FINANSOWY .	"	7
MIĘDZYNARODOWY WSKAZNIK GIEŁDOWY .	"	8
ODPŁYW ZŁOTA Z NIEMIEC.	"	8
ZRÓDŁA ROZWOJU GDYNI.	"	10
EWOLUCJA CEN W ROKU 1930 .	"	12
HANDEL ZAGRANICZNY FRANCJI W CIĄGU PIERWSZYCH ' TRZECH KWARTAŁÓW 1930 ROKU .	"	13
ODEZWA HOOVERA A BEZROBOCIE W STANACH ZJED- NOCZONYCH .	"	14

.....

W I A D O M O Ś C I   F I N A N S O W E , W A L U T O W E
I   K R E D Y T O W E .

BANK WYPŁAT MIĘDZYNARODOWYCH A KRYZYS ŚWIATOWY .

"BASLER NACHRICHTEN" z 17-go b.m. podają , że RADA NADZORCZA BANKU WYPŁAT MIĘDZYNARODOWYCH na ostatnim posiedzeniu zajmowała się także światowym kryzysem gospodarczym . Nie - prz y j ę t o jednakowoż wniosku , domagającego się , by rada ogłosiła k o m u n i k a t , stwierdzający , iż obawy kół finansowych co do dalszego z a o s t r z e n i a się sytuacji są nie - u z a s a d n i o n e . Według większości bowiem KIEROWNIKÓW BANKÓW BILETOWYCH do z a h a m o w a n i a "niewytłomaczalnego ruchu baissowego" specjalne i n - t e r w e n c j e więcej przyczynić się mogą , aniżeli taki komunikat uspakajający .

Również i zamierzona przez radę nadzorczą dyskusja na temat międzynarodowej p o l i t y k i z ł o t a , a w szczególności p r z y p ł y w u tego kruszcu do PARYŻA , nie doszła do skutku z powodu interwencji f r a n - c u s k i e j . Oczywiście , że nie doszło też do zasadniczych układów w tej kwestji . Uchwalono na - tomiast , by zajęła się nią a n k i e t a czołowych BANKÓW BILETOWYCH pod egidą BANKU WYPŁAT MIĘDZYNARODOWYCH .

KONIEC SOLIDARNOŚCI FINANSOWEJ .

Szwajcarski "DER BUND" z 17-go b.m. w obszernym artykule pod powyższym na - główkiem stwierdza , że nie i s t n i e j e już międzynarodowa solidarność finansowa . Dowodzi zaś tego fakt , iż w rokowaniach o k r e d y t dla NIEMIEC nie br a ł y u d z i a ł u ANGIEL - SKIE , FRANCUSKIE i SZWAJCARSKIE instytucje finansowe .

Jest to dla NIEMIEC c i o s d o t k l i w y, albowiem dowodzi braku zaufania tych państw do przyszłego rozwoju stosunków politycznych w RZESZY. Wszelkie zabiegi prezesa BANKU RZESZY dr. LUTHRA okazały się d a r e m n e .

Chodzi tu zaś, oczywiście, przedewszystkiem o FRANCJĘ, która silnie r o z - c z a r o w a n a zwrotem w wewnętrznej polityce NIEMIEC, nietylko nie chce brać udziału w akcji, dotyczącej nowego kredytu dla RZESZY, lecz w y - c o f u j e stamtąd także swoje kapitały. Ale i zachowanie się ANGLJI w tej sprawie dowodzi, że i f i n a n s j e r a brytyjska n i e m a z a - u f a n i a do NIEMIEC. Nieprzychyln e stanowisko wreszcie SZWAJCARJI tłumaczy się słusznem z a n i e p o k o j e n i e m, wywołanem wzmagającą się coraz bardziej u c i e c z k ą k a - p i t a ł u niemieckiego zagranicę. Okazuje się zatem, iż o p r a k t y c z n e j k o o p e - r a c j i finansowej, mimo istnienia BANKU WYPŁAT MIĘDZYNARODOWYCH, obecnie m o w y n i e m a .

KEYNES O PRZYCZYNACH WYSOKICH ODSETEK OD KAPITAŁU .

W "NIEUWE ROTTERDAMSCHER COURANT" z 17 b.m. znany ekonomista angielski J.M. KEYNES publikuje na powyższy temat szeroko zakres - lony artykuł, którego zasadnicze wywody brzmią, jak następuje:

Stopa procentowa od kre - dytów d ł u g o t e r m i n o w y c h jest na rynku światowym obecnie o prawie 50% w y ż - s z a, niż przed 20 laty. Równocześnie jednak stwierdzić należy, iż p r z y r o s t l u d - n o ś c i w państwach przemysłowych EUROPY ŚROD - KOWEJ i ZACHODNIEJ oraz w AMERYCE POŁNOCDNIEJ nie postępuje t a k s z y b k o naprzód, jak dawniej i że jest ona w znacznej mierze o wiele l e p i e j niż przedtem wyposażona w d o - b r a k a p i t a ł o w e. W dodatku zaś ROSJA, CHINY i INDJE, zamieszkane przez znaczną część lud - ności kuli ziemskiej, n i e m o g ą dziś z różnych powodów z a c i ą g a ć p o ż y c z e k na rynkach międzynarodowych. Jest zatem bezwątpie - nia pewną a n o m a l j ą, że o d s e t k i

kapitału jednak utrzymują się na tak wysokim poziomie.

Otóż tłumaczy się to przede wszystkim faktem, że od chwili zawarcia pokoju, aż po dziś dzień liczne specjalne przyczyny uniemożliwiły pokaźny spadek stóp procentowych. W pierwszych latach powojennych popyt na kredyty długoterminowe był z uzasadnionych powodów ekonomicznych tak żywy, że wynikająca stąd wysokość odsetek bynajmniej dziwić nie mogła. Tymczasem zaś powstał, przede wszystkim w STANACH ZJEDNOCZONYCH, szereg nowych gałęzi przemysłu, które wymagały dużo kapitału. Z tego to już powodu stopa procentowa musiała utrzymywać się dalej na wysokim poziomie. Byłaby ona może jednak z czasem spadała, gdyby nie dwa nowe momenty, mianowicie: powrót do standardu złota i układy co do reparacji i długów międzysojuszniczych. Po ustabilizowaniu walut bowiem BANKI BILETOWE unikały wszelkich ryzykownych lokat, dbając jedynie o utrzymanie parytetu złota. Ta nerwowość zaś wiodła do silnego ograniczenia kredytu, które bynajmniej nie było usprawiedliwione sytuacją gospodarczą.

Jednocześnie atoli z tą restrykcyjną kredytową rozwijał się nowy typ kredytów, zaciąganych w szczególności przez rząd państw nie na cele gospodarcze, lecz dla spełnienia nagłych zobowiązań finansowych. Warunki tych kredytów dyktowała, oczywiście, finansjera. W latach 1923 do 1929 wreszcie przybyła nowa kategoria kredytów krótkoterminowych na cele spekulacyjne. Płacono zaś za nie każdy procent ponieważ dzięki nim "zarabiano" na giełdzie olbrzymie sumy. Wówczas to BANKI BILETOWE uważały dalsze restrykcje kredytu za konieczne celem "zwalczenia spekulacji giełdowej".

Wszystkie tu przytoczone wydarzenia przyczyniły się w głównej mierze do wytworzenia obecnego kryzysu światowego. Polega on głównie na tem, że prawdziwe lokaty kapitału pozostają daleko w tyle za rozmiarem faktycznego gromadzenia oszczędności. Jest to zaś

właśnie następstwem utrzymującego się w y s o k i e g o poziomu stóp procentowych, jakiego nie znają dzieje kapitału. Oczywiście, że zmiana tych stosunków nie będzie łatwa. Od 15 lat bowiem przyzwyczajono się brać odsetki, o jakich dawniej nie śniło się — lichwiarzom.

SYTUACJA FINANSOWA ROLNICTWA W RUMUNJI.

"TIMES" z 15 października r.b. w artykule "HARD TIMES IN RUMUNIA" omawia zagadnienie zadłużenia rolnictwa w RUMUNJI, które dotkliwie potęguje i tak groźny kryzys rolnictwa w tym kraju. Pomyślny urodzaj w r.b. bynajmniej nie poprawił tej trudnej sytuacji, w jakiej się znalazło rolnictwo rumuńskie wskutek depresji światowej, spotęgowanej jeszcze pewnymi specyficznie rumuńskimi czynnikami, mianowicie dekapitalizacją i zadłużeniem. Jedną z zasadniczych przyczyn nadmiernego zadłużenia rolnictwa było nierozważnie i zbyt pośpiesznie przeprowadzona reforma rolna. O przeprowadzeniu reformy rolnej wkrótce po zawarciu pokoju zdecydowały przede wszystkim czynniki polityczne: podstawy gospodarcze tej reformy zostały zupełnie zlekceważone przez jej twórców i obecnie okazuje się jak fatalne wyniki dała ta nieprzemyślana ustawa.

Chłopi rumuńscy, którzy na podstawie reformy rolnej otrzymali ziemię nie posiadali żadnego kapitału, aby się należycie zagospodarować. Nie posiadali często nie tylko kapitału obrotowego i inwestycyjnego, ale nawet ich dotychczasowy kapitał, w postaci inwentarza i budynków, był w znacznej części zniszczony podczas wojny światowej. Rolnik rumuński musiał tedy dla odbudowania zniszczonego gospodarstwa i należytego zagospodarowania na nowych gruntach zdobywać kapitał przez coraz większe zadłużanie się: a że w RUMUNJI nie istniał żaden system zorganizowanego kredytu rolnego, więc rolnicy zadłużali się w małych bankach lub u prywatnych kapitalistów, płacąc lichwiarskie odsetki. Odsetki te rolnictwo rumuńskie mogło przynajmniej częściowo spłacać w okresie inflacji, kiedy ceny płodów rolnych szybko się podnosiły. Gdy jednak dokonana została stabilizacja waluty rumuńskiej, a jednocześnie prawie wybuchł

kryzys rolniczy na wszystkich rynkach światowych, sytuacja finansowa rolnictwa rumuńskiego pogorszyła się w sposób katastrofalny. Obecnie już tylko niewielka część rolników może płacić odsetki od długów: odsetki te wynoszą przeciętnie rocznie około 23%, lecz bardzo często dochodzą do 35%. Utworzona została "LIGA PRZECIWKO LICHWIE", mająca na celu uzyskanie pomocy od państwa dla spłaty długów oraz ustawowe ograniczenie wysokości odsetek.

Rumuński Instytut Badania Konjunktur po zbadaniu $7\frac{1}{2}$ tysiąca gospodarstw rolnych w różnych dzielnicach RUMUNJI, obliczył, iż zadłużenie tych gospodarstw wynosi przeszło 311 miljonów lei, od których rolnicy płacą 72.2 miliona lei rocznie tytułem odsetek. Przeciętne zadłużenie przypadające na 1 hektar wynosi 4.111 lei /około 25 dolarów/. W niektórych okręgach zadłużenie jest znacznie większe, bo np. w TRANSYLVANII przypada 8.133 lei na hektar /około 50 dolarów/, a w BUKOWINIE 8.641 lei.

Projektowane jest zaciągnięcie pożyczki zagranicznej, wynoszącej około 40 milionów funtów szterlingów w celu konsolidacji długu rolnictwa. Państwo spłaci około 40% długu rolników, wzamian za co wierzyciele zredukują roczne oprocentowanie długu do 10%. Według innego znowu projektu winna zostać dokonana całkowita konwersja długu, obciążające go rolnictwo na 10%-we obligacje państwowe, którymi rolnicy spłacą swoje zobowiązania, by później w ciągu kilkunastu lat zamortyzować dług zaciągnięty wobec państwa. Pozatem istnieje jeszcze projekt wstrzymania na rok lub dłużej wszelkich przymusowych egzekucyj, skierowanych do majątku ruchomego lub nieruchomego rolników. Podczas tej przerwy nastąpiłby jakiś układ pomiędzy dłużnikami, a wierzycielami — i długi rolnictwa mogłyby być przynajmniej częściowo przejęte do spłaty przez istniejące państwowe banki hipoteczne.

Ale wykonanie tego najbardziej umiarkowanego planu okazuje się niemożliwe z tego względu, że kapitały banków hipotecznych są tak nikłe, iż nie mogą one w znacznym stopniu zwiększać swoich kredytów. Dążeniem rządu rumuńskiego, a zwłaszcza rządu M. NIU, było utworzenie rolnego banku hipotecznego przy pomocy kapitałów zagranicznych, gdyż krajowe kapitały są zupełnie niewystarczające dla odciążenia rolnictwa. Francuskie, holenderskie, belgijskie i szwajcarskie banki wyraziły gotowość przystąpienia do konsorcjum, organizującego rumuński bank kredytu długoterminowego;

również koncern KREUGERA przyłączy się do tej akcji. Jaki będzie kapitał zakładowy nowego banku nie jest jeszcze ustalony: prawdopodobnie pierwotny kapitał akcyjny nie będzie znaczny. Jednocześnie z utworzeniem tego banku rząd rumuński wprowadzi przymusowy arbitraż pomiędzy dłużnikami i wierzycielami w celu redukcji długów obciążających rolnictwo. Przyszły bank hipoteczny będzie przyjmował do spłaty już zredukowane długi obciążające własność ziemską: inny sposób udzielania kredytu długoterminowego jest zdaje się niemożliwy, bo zadłużenie drobnej własności rolnej w RUMUNJI jest obecnie tak wysokie, że często przewyższa wartość majątku ruchomego i nieruchomego.

Mimo to masowa pauperyzacja rolników w RUMUNJI wydaje się nieunikniona. Niemożliwe jest wstrzymanie przez dłuższy czas egzekucyj i prawdopodobnie bardziej zadłużone posiadłości przejdą w ręce zamożniejszych gospodarzy. Niepożądanym skutkiem konsolidacji długów będzie tedy ostateczna ruina pewnej części rolników rumuńskich.

SYTUACJA NA GIEŁDZIE NOWOJORSKIEJ .

"THE FINANCIAL NEWS" z 18-go października r.b. donosi, że drugi tydzień października był okresem niebywałego dotychczas zakłamania się kursów na giełdzie. Wskaźnik kursowy 30 akcji najwybitniejszych koncernów przemyślowych w STANACH ZJEDNOCZONYCH, który w okresie największej wyżki w dniu 16 września 1929 r. wynosił 373.4 w dniu 9 października r.b. wynosił zaledwie 192, w dniu 11 października - 193, a w dniu 15 października 196.6. W dniu 16, 17 i 18 października nastąpiła dalsza zniżka kursów. Za bardzo groźny objaw masowej likwidacji uważany jest w sferach giełdowych spadek kursów akcji wielkich koncernów, które dotąd mimo ogólnej zniżki były faworyzowane przez publiczność i z tego względu były względnie nieznacznie zdeprecjonowane. Tymczasem w dniu 17-go października takie akcje jak U. S. STEEL CORPORATION, RATO CORPORATION, ALLIED CHEMICAL i in. akcje wielkich koncernów spadły od 3 do 10%. Zwłaszcza spadły akcje kolejowe.

Deprymujące wrażenie na giełdzie zrobiła wiadomość o utworzeniu przez prezydenta HOOVERA specjalnej komisji rządowej w celu zbadania stanu rynku pracy oraz środków pomocy dla bezrobotnych. Korespondent "THE FINANCIAL NEWS" podkreśla, iż ta wiadomość była ogólnie przyjęta przez giełdę nowojorską, jako oznaka, iż w ciągu zimy bezrobocie w STANACH dotkliwie się wzmoże i że nawet w sferach urzędowych poprawa konjunktury nie jest oczekiwana przed wiosną 1931 r.

Kursy obligacji zagranicznych nie spadły jednak mimo krachu akcji. Niektóre obligacje zwłaszcza obligacje krajów południowo-amerykańskich wykazywały w dniu 16 i 17 października kursy o 1 a nawet 2 punkty wyższe, niż w ciągu dni poprzednich. Niemiecka 5½%-wa pożyczka reparacyjna osiągnęła kurs 76½ i taki sam kurs osiągnęła 6%-wa pożyczka miast niemieckich w dniu 17 października r.b. W dniu 16 października 6%-wa pożyczka komunalna była notowana 74½. Inne obligacje europejskie notowane na giełdzie nowojorskiej wykazują również nieznaczne polepszenie kursu.

NIEMIECKI KRYZYS FINANSOWY.

"LE TEMPS" z 16-go b.m. porównywując obecne trudności finansowe NIEMIEC z sytuacją FRANCJI w latach 1924 do 1926, dochodzi do wniosku, iż tu i tam brak zaufania identyczne wywołał skutki. NIEMCY po wyborach do REICHSTAGU we wrześniu r.b. znalazły się w takiej samej sytuacji, co FRANCJA po 11 maja 1924 r. W obu wypadkach nastąpiła ucieczka kapitału rodzimego i dokonano się wycofanie kapitału zagranicznego. Środki techniki finansowej okazały się przeto w NIEMCZACH tak samo bezskuteczne, jak okazały się wówczas we FRANCJI.

Trudnościom francuskim położyła, jak wiadomo, kres dopiero "polityka zaufania" POINCARÉGO. A że do kryzysu waluty niemieckiej przyczyniły się objawy natury politycznej, moralnej i psychologicznej, przeto i pomoc finansową zagranicy dla NIEMIEC uważać należy za przedsięwzięcie niebezpieczne i bezcelowe.

 MIĘDZYNARODOWY WSKAZNIK GIEŁDOWY .

Berlińska "BOERSEN-ZEITUNG" z 16-go b.m. stwierdza, że w ub. tygodniu na najważniejszych giełdach zaznaczył się znowu d o t k l i w y s p a d e k kursów. Obejmujący sumarycznie rozwój kursów czołowych akcji na 12 najważniejszych rynkach walorowych MIĘDZYNARODOWY WSKAZNIK GIEŁDOWY wykazuje za ub. tydzień d a l s z y s p a d e k o 3.3 punkty czyli do 72%. Tem samym wskaźnik ten s p a d ł o 22.6 punktów poniżej n a j w y ż s z e g o poziomu swego w połowie kwietnia r.b. i o 50 punktów poniżej tegoż poziomu w początkach lutego 1929 r. Czołowe akcje na 12 najważniejszych giełdach świata s t r a c i ł y zatem od lutego ub.r. przeciętnie 40% swej ówczesnej wartości kursowej .

Na WALL - STREET rozwój kursów wykazał prawie bezustannie tendencję z n i ż k o w ą . Prawie wszystkie kursy akcji dosięgły n a j n i ż s z e g o w r.b. poziomu . Przeciętnie poziom ten odpowiada prawie dokładnie poziomowi po WIELKIM KRACHU NOWOJORSKIM w październiku ub.r. . Również i GIEŁDA LONDYŃSKA znajdowała się pod znakiem o g ó l n e g o s p a d k u kursów . W PARYŻU i w BRUKSELI zaznaczyła się tendencja z n i ż k o w a . Na GIEŁDZIE AMSTERDAMSKIEJ panowała silna d e p r e s j a z powodu r e w o l u c j i w BRAZYLJI . C i ę ż k a d e r u t a dała się we znaki GIEŁDZIE WIEDENSKIEJ. W BUDAPESZCIE i w PRADZE kursy również s p a d ł y . Ciężki s p a d e k kursów nastąpił wreszcie na GIEŁDZIE BERLIŃSKIEJ, a to z powodu niepomysłnego rozwoju stosunków p i e n i ę ż n y c h i d e w i z o w y c h .

 ODPLYW ZŁOTA Z NIEMIEC .

"BERLINER TAGEBLATT" z 17-go października r.b. podaje wykaz BANKU RZESZY na 15-go

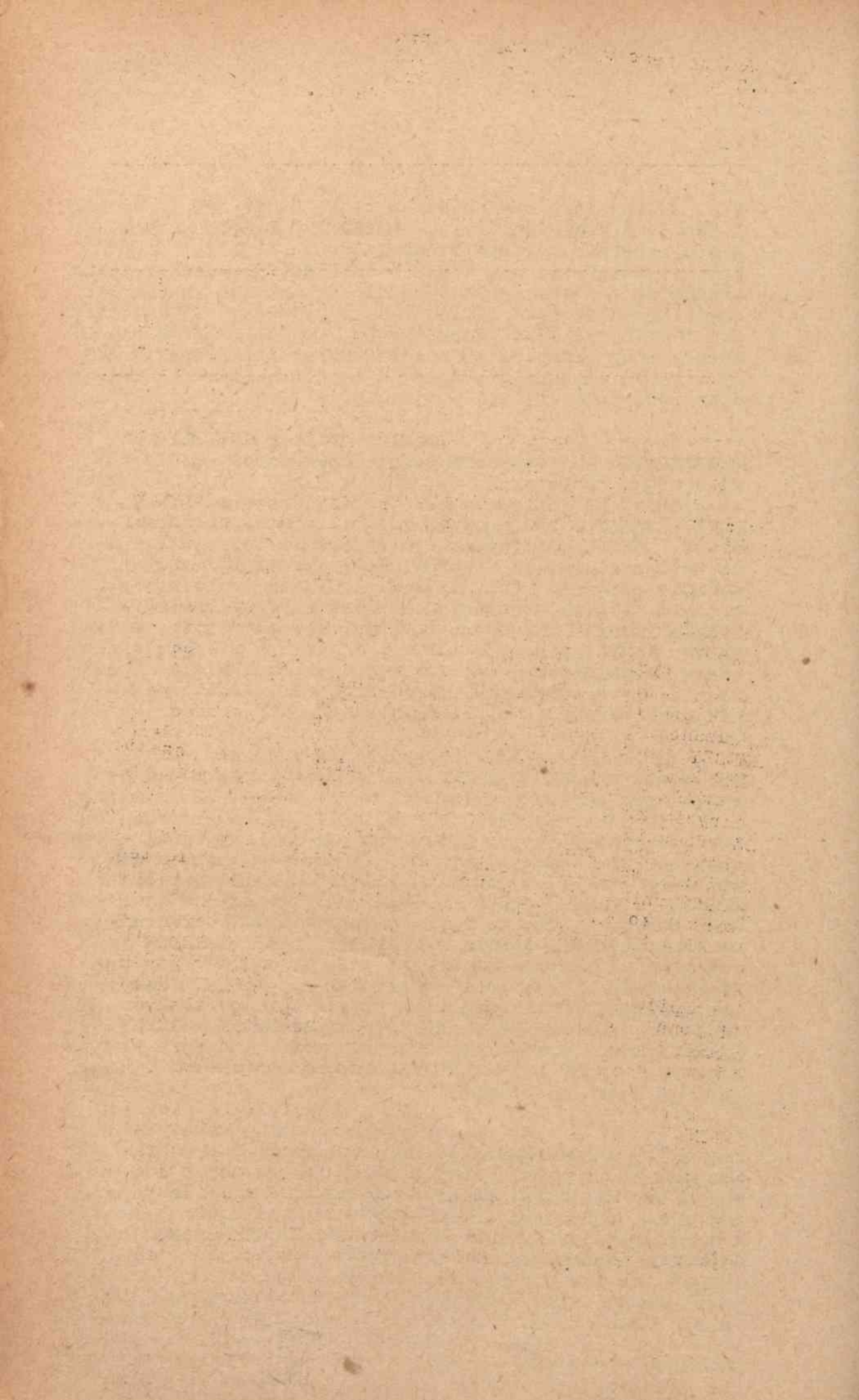

b.m. Według tego wykazu zapas złota BANKU RZESZY wynosi 2.180.5 miliona mk., t.j. o 262.5 miliona mk. mniej niż w ostatnim wykazie. Zapas dewiz służącym do pokrycia zwiększył się o 237.7 miliona mk. Jednak zwiększenie to ma znaczenie jedynie techniczne, gdyż część złota została zamieniona na dewizy. Wykaz ten, jak zwykle, nie jest zupełny, bo chociaż formalnie wyraża stan kont na 15 października, to jednak zmiany, które nastąpiły w dniu 14 i 15 października uwiódzone będą dopiero w wykazie z 22 października.

Według obliczeń "BERLINER TAGEBLATTU" zmniejszenie pokrycia kruszcowo-dewizowego w ciągu ostatniego tygodnia w BANKU RZESZY wynosi co najmniej 260 milionów mk. Jeżeli porównać wykaz BANKU RZESZY z 23 września r.b., kiedy zapas złota wynosił 2.583.6 miliona mk., z wykazem z 15 października - to okaże się, iż odpływ złota w ciągu 3 tygodni wynosił przeszło 403 miliony mk. Jest to prawie wyłącznie skutek wycofania kapitałów francuskich z NIEMIEC oraz w mniejszym stopniu ekspatriacji kapitałów niemieckich. Pod wpływem niepokoju, wywołanego przez zwycięstwo hitlerowców, znaczne kapitały niemieckie wywędrowały zagranicę, zwłaszcza do banków szwajcarskich i holenderskich.

Zmniejszył się również zapas dewiz w BANKU RZESZY, zaliczonych do pokrycia, w ciągu tego okresu trzytygodniowego. W dniu 23 września r.b. pokrycie dewizowe wynosiło 223.7 miliona mk. Obecnie wynosi tylko 173.9 miliona mk., czyli że zmniejszenie wynosi około 50 milionów mk. Razem tedy wykazane straty w pokryciu kruszcowo-dewizowym BANKU RZESZY w ciągu trzech tygodni /wskutek odpływu z NIEMIEC kapitałów obcych i krajowych/ wynoszą 453 miliony mk. Faktycznie jednak jeżeli obliczyć zmniejszenie pokrycia kruszcowo-dewizowego w BANKU RZESZY nie od 23 września, lecz od 16 września /wybory do parlamentu RZESZY odbyły się 14 września r.b./, to według obliczeń "THE FINANCIAL NEWS" wynosi ono do dnia 18 października co najmniej 700 milionów mk. Tyle tedy kosztowało BANK RZESZY zwycięstwo hitlerowców w ciągu jednego tylko miesiąca.

W ciągu ostatniego tygodnia nastąpiła pewna redukcja obiegu banknotów o 312.6 miliona mk. Jednak obecnie obieg banknotów jest prawie o 156 milionów wyższy od obiegu w dniu 23 września r.b. Wobec znacznego wycofania kapitałów francuskich i ostrożnej polityki kredytowej wielkich banków berlińskich wzmożło się zapotrzebowanie na kredyt w BANKU RZESZY, co też przyczyniło się do zwiększenia obiegu pieniężnego. Tej tendencji przeciwdziała masowa wymiana banknotów na dewizy i obce waluty, powodująca znów redukcję obiegu banknotów. Pokrycie kruszcowo-dewizowe pozostało w rezultacie na takim samym poziomie jak w ciągu poprzedniego tygodnia - 7/X. - 56 %, 15/X. - 57 % . / .

W I A D O M O Ś C I   E K O N O M I C Z N E .

Z R O D Ł A   R O Z W O J U   G D Y N I .

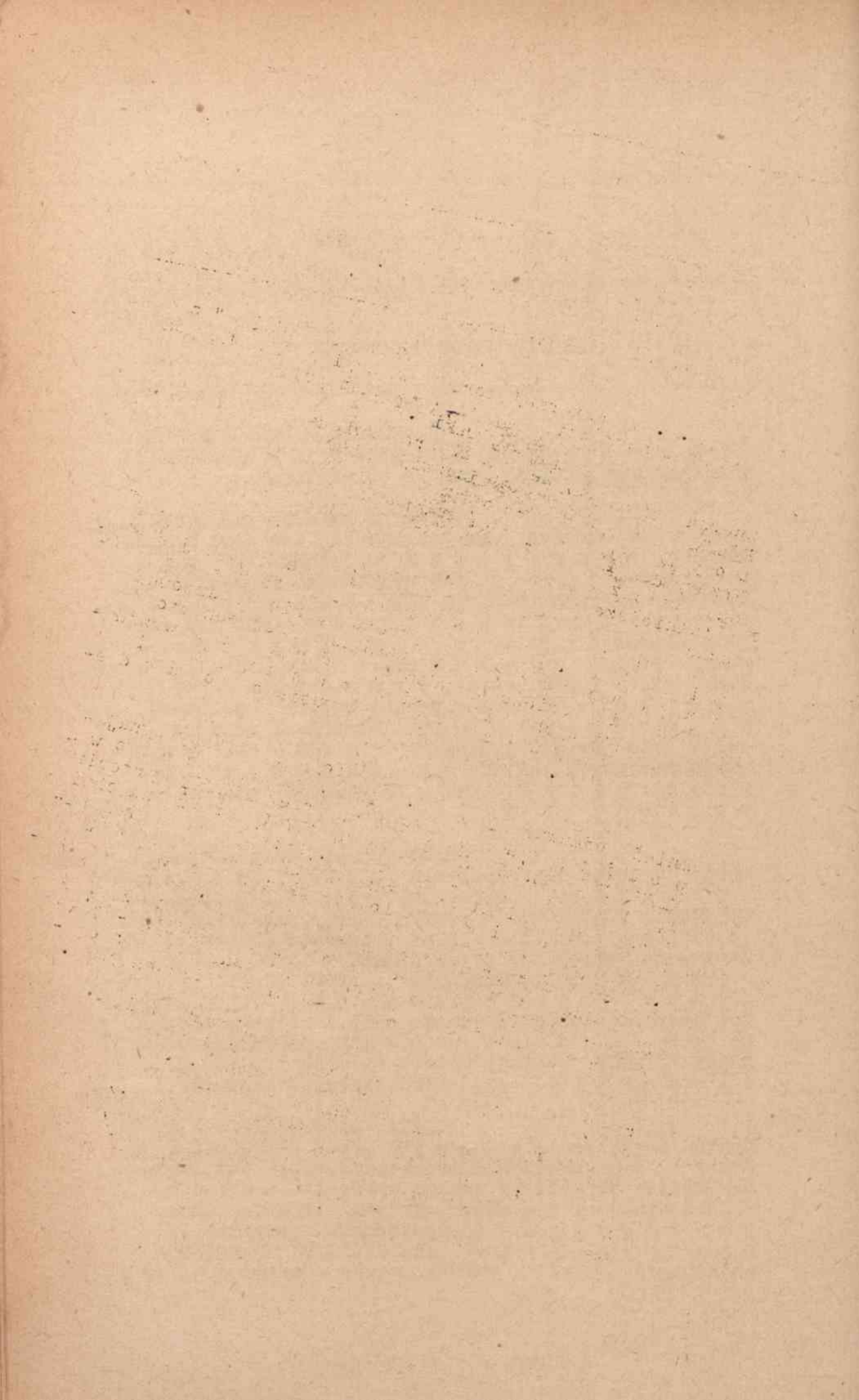

"HAMBURGER NACHRICHTEN" z 16-go b.m. w obszernej korespondencji z GDAŃSKA pod powyższym nagłówkiem wywodzą co następuje:

Ilekroć zwiedza się GDYNIE, uderza szybkość z jaką rozwija się ten port polski. POLSKA przemilcza jednak, że nie opisuje on pod niektórymi względami. Przedewszystkiem okazuje się nieodporny na wiatry wschodnie. Co zaś najfatalniejsze, to że w licznych miejscach portu głębokość zmniejsza się z powodu nagromadzonego piasku. Konieczne przeto będzie kosztowne bagierowanie. Znamienne jest ponadto także, iż świeżo wybudowany dom dla urzędników portowych silnie się obsunął i przechylił tak, iż musiano go podprzeć.

Mimo to nie należy bynajmniej oddawać się złudzeniu, jakoby celowa polityka, uprawiana przez POLSKĘ przeciw NIEMCOM i GDAŃSKOWI z pomocą GDYNI, miała na chwilę ulec zmianie. Zaznaczyć bowiem należy, że wniesione przez GDAŃSK w LIDZE NARODÓW zażalenie odniosło skutek wręcz przeciwny zamierzonemu. POLSKA dąży też systematycznie do swego celu, któremu służyć ma także budowa kolei GDYNIA - GÓRNY ŚLĄSK. NIEMCY powinny przeto na czas przeciwwstawić się temu niebezpieczeństwu.

POLSKA niewątpliwie wyzyska fakt, że gdański ruch morskimi w pierwszych 9 miesiącach r.b. pod względem cyfry okrętów i tonażu wykazał wzrost w porównaniu z tym samym okresem 1929 r., ażeby zaprzeczyć dowiedzionemu faktowi zmniejszenia się TRANZYTU GDAŃSKIEGO na korzyść GDYNI. Należy przeto zaznaczyć, że

wywóz węgla, stanowiący 1/2 całości eksportu obu portów, wyniósł via GDANSK do 1 października r.b. 3.850.945 ton, zaś via GDYNIA 2.158.339 ton czyli, że wywóz węgla via GDYNIA wyniósł już przeszło połowę /56%/ wywozu gdańskiego. Jeszcze groźniejszą zaś jest fakt, że i transport innych wysoko wartościowych towarów dzięki nowym zakładom w porcie polskim odbywa się w coraz większej mierze via GDYNIA zamiast via GDANSK. Przypisać to zaś należy przede wszystkim bezwzględnej polityce taryfowej, kontyngentowej i podatkowej RZĄDU POLSKIEGO, przyczyniającej się do stania się tej dłuższej, a więc i droższej linii transportowej. Chodzi tu zatem o niesłychane faworyzowanie ze strony PAŃSTWA jednego portu kosztem innych portów i gospodarstwa prywatnego.

Wprost zaś już karta - strona dla GDANSKA jest wybudowany świeżo w GDYNI elewator zbożowy. Jak bowiem wiadomo, los GDANSKA od wieków związany jest z wywozem zboża. POLSKA stara się również o skierowanie ruchu emigracyjnego na GDYNIE. Ktoby zresztą jeszcze miał jakie wątpliwości co do właściwych celów polityki polskiej tego przekonają chyba wywody p. dr. HILCHEN wygłoszone niedawno w INSTYTUCIE BAŁTYCKIM w TORUNIU. Dr. HILCHEN, który bez sprzeciwu ze strony GDANSKA należy zarówno do GDANSKIEJ KOMISJI PORTOWEJ, jak i do RADY PORTOWEJ GDYNI, wygłosił w pomienionym instytucie odczyt p.t. "ŹRÓDŁA ROZWOJU POLSKICH PORTÓW" i oświadczył m.in. co następuje: "polskie porty, żegluga okrętowa i zamorska ekspansja, oparte o wyzyskanie siły potencjonalnej, ukrytej w emigracji, będą stanowiły podstawę nowej polskiej polityki nawigacyjnej. Kierownictwo zatem i prawdziwe zyski nie mogą przeto znajdować się w ręku obcego, a wobec nas nawet wrogo usposobionego kraju. I najlepsze bowiem zakłady tranzytowe na nic się nie zdadzą, jeśli nie stworzymy polskich miast portowych."

EWOLUCJA CEN W ROKU 1930 .

"THE STATIST" z 18-go paź -
dziernika podaje wskaźniki cen hurtowych w STANACH
ZJEDNOCZONYCH i w poszczególnych krajach EUROPY .
Najbardziej wyraźna tendencja zniżkowa widoczna jest
w tych krajach, które posiadają niską taryfę celną ,
a więc gdzie krach cen surowców na rynkach świato -
wych mógł się bezpośrednio uwydatnić.

Miesiąc 1930 r.	W. Brytania	Stany		
		Zjedno- czone	Szwecja	Holandja
Styczeń	125.4	125.0	126	131
Luty	123.3	121.8	123	126
marzec	121.2	121.4	118	122
kwiecień	119.4	118.8	118	122
maj	116.2	117.0	115	118
czerwiec	112.7	114.6	113	118
lipiec	111.1	113.4	114	115
sierpień	108.5	113.2	-	114
wrzesień	106.8	111.8	-	-

Jako podstawę obliczeń tych
wskaźników cen hurtowych /100/ przyjmuje "STATIST"
ceny 1913 r.

Z uwzględnieniem deprecjacji
waluty ceny hurtowe we FRANCJI oraz we WŁOSZACH
są również prawie na tym samym poziomie, co przed wojną
światową.

Miesiąc 1930 r.	Francja	Włochy .
Styczeń	576	417.4
luty	576	408.0
marzec	565	399.7
kwiecień	560	396.1
maj	553	390.3
czerwiec	544	381.6
lipiec	549	374.9
sierpień	543	379.4
wrzesień	535	-

Po przeliczeniu tych wskaźników według przedwojennego kursu liry i franka okazuje się, iż wskaźnik cen hurtowych we FRANCJI wynosi 107 t.j. zaledwie o 7% wyższy od poziomu cen przed wojną światową, zaś wskaźnik cen we WŁOSZACH wynosi za ledwie 104, wykazując jeszcze mniejszą różnicę od stanu przedwojennego /100/.

Nieco wyższy poziom cen hurtowych wykazuje we wrześniu r.b. SZWAJCARJA 123.0 /1913 r. - 100/. Niemiecki wskaźnik cen hurtowych wynosił w sierpniu według "FRANKFURTER ZEITUNG" 124.7, w styczniu 1929 r. wskaźnik ten wynosił 132.3, a w styczniu 1929 r. - 138.9.

W KANADZIE wskaźnik cen hurtowych wynoszący w styczniu r.b. 149.4 obniżył się w lipcu do 144.1, a w INDJACH w ciągu pierwszych 7 miesięcy r.b. z 131 do 115.

Gwałtowna zniżka cen rozpoczęła się na wiosnę 1929 r. Od tego czasu ceny hurtowe w W.BRYTANJI /w marcu wskaźnik cen hurtowych wynosił 141.8/ spadły o 35 punktów t.j. o 25%. W STANACH ZJEDNOCZONYCH wskaźnik w lutym 1929 r. wynosił 141.1 co wskazuje, że do października 1930 r. zniżka cen wynosiła 28 punktów t.j. 20%. W ciągu 1½ roku nastąpiła tedy na decydujących rynkach światowych redukcja cen, wynosząca od jednej do jednej czwartej cen panujących na wiosnę r.ub.

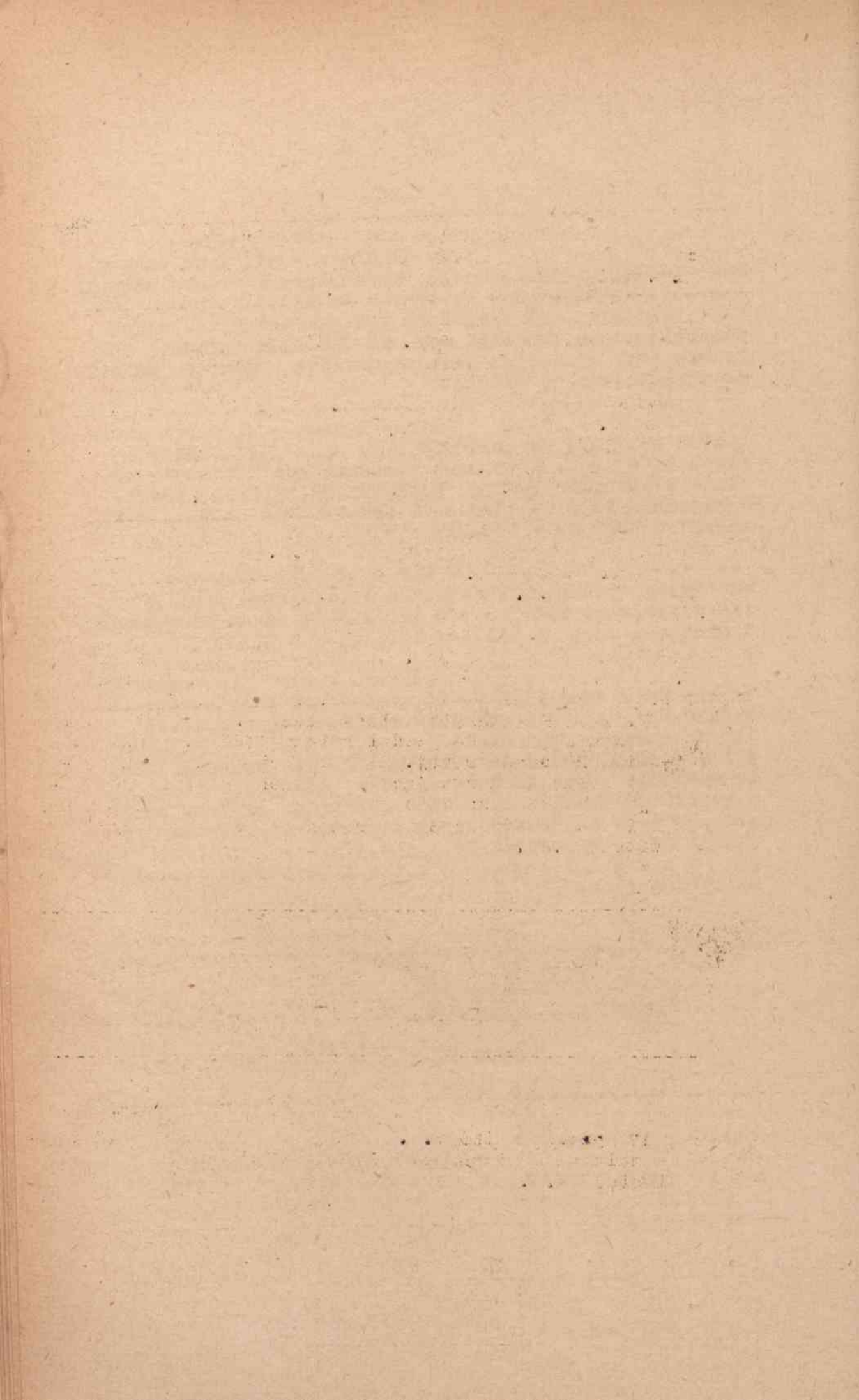

HANDEL ZAGRANICZNY FRANCJI W CIĄGU PIERWSZYCH
TRZECH KWARTAŁÓW 1930 ROKU

"INFORMATION FINANCIÈRE"

z 17 października r.b. podaje następującą statystykę handlu zagranicznego FRANCJI w ciągu pierwszych 9 miesięcy r.b.

-----	9 miesięcy	9 miesięcy
Przywóz	1930 r.	1929 r.
-----		

artykuły spożywcze	4.183	5.077
surowce	39.595	37.348
wyroby gotowe	1.477	1.487

R a z e m	45.525	43.912

-----	9 miesięcy	9 miesięcy
W y w ó z	1930 r.	1929 r.
-----		

artykuły spożywcze	1.706	1.097
surowce	22.482	24.771
wyroby gotowe	3.703	4.001

R a z e m	27.891	29.860

-----
w tysiącach ton .

Pod względem wartości handel zagraniczny FRANCJI znacznie się zmniejszył w ciągu r.b. jak tego dowodzi następujące zestawienie :

-----	9 miesięcy	9 miesięcy
P r z y w ó z	1930 r.	1929 r.
-----		

artykuły spożywcze	8.076	10.070
surowce	22.660	26.516
wyroby gotowe	8.508	7.272

R a z e m .	39.244	43.858

-----
w milionach franków .

1891

1891

1891

1891

W y w ó z	9 miesięcy 1930 r.	9 miesięcy 1929 r.

artykuły spoż_vwcze	4.460	4.383
surowce	7.672	9.481
wyroby gotowe	20.528	33.142

R a z e m	32.660	37.006

w milionach franków

Wartość przywozu zmniejsza się wskutek zmniejszenia ilościowego przywozu oraz wskutek znacznego spadku cen surowców. Natomiast zmniejszenie wartości wywozu nastąpiło wyłącznie wskutek spadku cen wyrobów gotowych, gdyż 2/3 wywozu z FRANCJI przypada na wyroby gotowe.

ODEZWA HOOVERA, A BEZROBOCIE W STANACH ZJEDNOCZONYCH.

"MANCHESTER GUARDIAN" z 17-go października r.b. podaje streszczenie odezwy HOOVERA, wzywającej społeczeństwo amerykańskie do pomocy bezrobotnym. Odezwa ta jest wynikiem długich narad HOOVERA z bankierami i przemysłowcami; według opinii radykalnej części prasy amerykańskiej zjawia się zbyt późno, wtedy gdy klęska bezrobocia przybrała olbrzymie rozmiary. STANY ZJEDNOCZONE według sprzecznych i nieścisłych obliczeń posiadają od 5 do 6 milionów bezrobotnych.

Utworzony został komitet składający się z członków rządu waszyngtońskiego inżynierów oraz członków FEDERAL RESERVE BOARD, który łącznie z przedstawicielami poszczególnych stanów, gmin oraz gałęzi przemysłu opracuje program robót publicznych dla zapewnienia pracy bezrobotnym w ciągu miesięcy zimowych. Około 14 milionów dolarów tygodniowo dla bezrobotnych zebrano w drodze zapisów prywatnych. Sumę tę ofiaruje co tydzień 10 tysięcy najbogatszych obywateli STANÓW ZJEDNOCZONYCH. Wielkie banki nowojorskie zobowiązały się do wypłacania rzeczonoj komisji pomocy dla bezrobotnych 150 tysięcy dolarów tygodniowo.

